

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
JacobsenJóannes
EidesgaardHans Pauli
StrømHergeir
NielsenJógván
SundsteinEdmund
Joensen**Edmund Joensen**Fólkatingsmaður fyri
Sambandsflokkinn

Álandsmodellið er lykil Føroya til Europa

Í eini tíð, har ið Europa verður alt meiri sameint politiskt og búskaparliga, er átroðkandi, at Føroyar taka støðu til sín leiklut og støðu í europeiskum samanheingi: skulu Føroyar framvegis - eftir 40 ár uttan fyri europeiska garðin - avnokta Europa? Skal strategiin vera eitt stríð við grannalondini? Ella skulu føroyskir leiðarar hugsa konstruktivt og brúka europeiska lykilin, sum Áland hvønn dag kann njóta gott av?

Orðaskiftið um støðu Føroya í Europa er dovnað.

Tað er hugstoytt.

Tí tess meira vit í Føroyum tiga, bíða og nokta at taka okkara náttúrliga pláss millum onnur lond í Europa, tess truplari kann tað gerast at fáa betri atgongd til marknaðin, har ið meira enn 500 milliónir brúkarar eru avtakarar av føroyskum vörum.

Og tess meiri vit í fiskivinnu-politikkinum stríðast við onnur lond, tess verri verður at fáa normal viðurskifti við tey, sum vit frameftir skulu gera týðandi avtalur við.

Myndaliga talað er klokkan er tíggju minuttir í tílv.

Vit hava seinasta útkall fyri at gera tað rætta fyri Føroyar í europa-politiskum samanheingi.

Henda tíðargrein lýsir, hvussu umráðandi tað er at koma í gongd við tann seriøsa europolitikkin, har ið Føroyar málrættað fara eftir at sleppa inn um ES-garðin.

Greinin er eisini ein útpurring til politisku skipanina.

Í árávis hevur framfýsin europa-politikkur verið ógjørligur at reka. Hetta er politikkurin, sum m.a. kann:

- vaksa um marknaðin hjá føroyskum fyrirkum
- skapa búskaparvøkstur
- fjøltátta vinnulívið
- tiltrekja væl útbúgvinn fólk til Føroya
- seta ferð á tann altavgerandi fólkvøksturin í landinum

Spurningurin er: skulu Føroyar framvegis - eftir 40 ár uttan fyri europeiska garðin - avnokta Europa? Skal strategiin vera eitt stríð við grannalondini? Ella skulu føroyskir leiðarar hugsa konstruktivt og brúka europeiska lykilin, sum Áland hvønn dag kann njóta gott av?

Meiri europeisk integratióin

Myndin av Europa í dag er fyrst og fremst merkt av búskaparligu kreppuni.

Støðan í Grikkalandi, Italia og Spania hava leingi sett dagskránna.

Fíggjarliga og búskaparliga uppruddingin, serliga í Suðureuropa, hevur sett stjórnir undir trýst og kravt gott tol millum skattgjaldarar aðrastaðni í Europa.

Ongin kreppa varar tó í allar ævir.

Einaferð hasar búskaparkreppan av, og so verður aftur gerandisdagur.

Hvat slag av Europa man reisa seg, tá sjógvurin slættast?

Helst verður talan um eitt meginland og ein felagsskap av londum, sum í størri mun enn áður fara at samstarva og samansjóá síni áhugamál og virkseimi.

Longu nú hava europeisku

londini fyrireikað eina felags framtíð, har ið samstarvið og samanhaldið verður upp aftur sterkari enn áður.

Sum vera man, sæst europeiska integratióin serliga væl á fíggjarliga og búskaparliga økinum. ES-lond vilja hava skil á aftur eftir skrædlið í bankaheiminum. Tí er ætlan lögð um eitt nógv sterkari og meiri samskipað fíggjarligt og búskaparligt samstarv.

Eisini innan handil er ein sterk dagsskrá. ES leggur dent á multilateralu spælireglurnar fyri handil í WTO-samanheingi, men stórt fokus er á at gera sínamillum avtalur við einstøk lond. Eitt nú er ein sera framkomin avtala fyri stuttum gjørd við Suðurkorea, og hana fara fyrirkurnar í Europa at njóta gott av frameftir.

Endamálið er at skapa stabilitet, øktan handil, búskaparvøkstur, nýggj arbeiðspláss og størri sosial-

an tryggleika og trivnað fyri europearar.

Við øðrum orðum: Europa dubbar seg til nýggjar og spennandi tíðir eftir búskaparkreppuna.

Smáland vilja økta europeiska integratióin

Júst ta øktu integratióinina og framtíðarætlanirnar hjá ES hevur okkara grannaland, Ísland, sett sær fyri at fáa lut í.

Longu í ár er sannlíkt, at samráðingarnar um íslendskan ES-limaskap nærkast endanum.

Fer Ísland upp í ES, so fær landið fyrimunir, eitt nú kunnu fyrirkurnar tá selja vørur inn í ES undir munandi betri treytum enn føroyskar fyrirkur. Vansar eru sjálvandi eisini, men í samráðingunum verða teir avmarkaðir sum mest.

Áhugin fyri at gerast partur av europeiska felagsskapinum er

stórur. Í bíðirøðini standa eisini Kroatia, Turkaland, Montenegro og Makedonia.

Væntandi er eisini, at smáland í Europa - San Marino, Adorra og Monaco - fara at knýta seg støðugt tættari at europeiska felagsskapinum.

Høgur garður

Myndin er, at ein høgur garður verður reistur millum ES-lond og ikki-ES-lond.

Innan fyri garðin - á tí ovurstóra marknaðinum og tí sterka felagsskapinum - eru fyrimunir, øktur handil og vøkstur.

Uttan fyri garðin gerast avbjóðingarnar støðugt størri við harðnandi kapping, verri treytum og færri europeiskum samstarvsmøguleikum.

Lond, sum vilja ta spennandi framtíðina fyri borgarar og vinnulív, knýta seg upp í øktu europeisku integratióinina.

40 ár uttan fyri garðin

Spurningurin er, hvørju megin europeiska garðin, Føroyar vilja standa?

Svarið er ógreitt, tí í lýtuni verður ongin europolitikkur fòrdur í Føroyum.

Søgan vísir tó, at Føroyar í jást 40 ár hava staðið uttan fyri garðin, ið nú gerst støðugt hægri.

Í 1973/1974 tóku Føroyar støðu. Landið vildi ikki fylgja restini av ríkinum inn um garðin. 40 ár seinni sæst, at Føroyar mugu umhugsas hesa avgerð av nýggjum. Hon er snøgt sagt ikki í tráð við tíðina og serliga menningina, ið Føroyar á mongum økjum hava brúkt fyri. Júst sum Ísland og onnur smáland í okkara heimsparti.

Hyggja vit at teimum 40 árunum, so er høvuðsmyndin, at skiftandi handilsavtalur hava verið við EF/ES,